

Rīgā, 2016. gada 16. martā

Atzinums par augošu koku stāvokli Siguldas pilsētā.

Dotais atzinums sastādīts pēc Siguldas pašvaldības pieprasījuma. Apsekošanas uzdevums: veikt pasūtītāja norādīto augošu koku (*Fraxinus excelsior*- parastais osis) apsekošanu, koksnes vainu (bojājumu) un koksnes apjoma novērtēšanu, Siguldas pilsētā.

Apsekošanas dati:

datums - 2016. gada 14-16. marts, meteoroloģiskie apstākļi – skaidrs, koki bezlapu stāvoklī. Apstākļi piemēroti koksnes vainu, vainaga zaru stāvokļa apsekošanai, bīstamo koku identificēšanai ; izpētes metode - teritorijas apsekošana, augošu koku stumbra diametra uzmērīšana, stumbra koksnes vainu (bojājumu) vizuāla konstatācija, situācijas izvērtēšana un lēmuma pieņemšana saistībā ar atzinuma sniegšanas mērķi.

Teritorijas / situācijas apraksts:

Apsekojamie koki atrodas Siguldas pilsētā, galvenokārt izvietoti gar ielām un atbilst apstādījumiem. Pavisam apsekoti 238 koki (skat. pielikumā). Izpētes laikā konstatēts, ka dotajiem kokiem ir pasliktināta augtspēja, skrajš zaru vainags, salīdzinoši daudz „ūdenszaru” un samazināts tekošais pieaugums. Sākotnējs iemesls tam ir koku inficēšanās ar sēnīti *Chalara fraxinea*.

Saskaņā ar zinātnieku pētījumiem Eiropas ošiem nav dabiskas rezistences pret šo slimību, tāpēc tie iet bojā. Raksturīgi slimības simptomi ir lapu vīšana, vainaga izretināšanās, kam bieži seko koka nokalšana. Augstākminētā sēne izraisa ošu kalšanu, – jaunajiem dzinumiem uz mizas vērojamas nekrozes pazīmes, izretinās koku vainags.

Pirmās infekcijas pazīmes ir ošu lapu strauja vīšana un pastiprināta jauno dzinumu nokalšana. Mēģinot kompensēt zaudēto zaru apjomu, koks katru nākamo gadu veido arvien jaunus dzinumus (ūdenszarus) no vēl dzīvajiem zariem vai – slimības pēdējās stadijās – no stumbra. Šie jaunie dzinumi tieši tādā pašā veidā aiziet bojā. Slimībai progresējot, arvien vairāk samazinās vainags un koka lapu apjoms, lapas vairs nespēj pietiekamā daudzumā apgādāt ar barības vielām stumbru un sakņu sistēmu. Koks tiek novājināts, notiek strauja sakņu, to skaitā balsta sakņu, atmiršana, kuras tālāk noārda saprofītie organismi (lielākoties sēnes). Zaudējot balsta saknes, koks kļūst bīstams, jo var izgāzties pat nelielā vējā.

Izvērtējot stumbru koksnes kvalitāti konstatēts, ka koku lielākajai daļai ir vairākas galotnes (2-8), kas sadalās salīdzinoši zemu, tādējādi pasliktinot stumbru kvalitāti (līkumainība, samazināts caurmērs) un tas ir raksturīgi apstādījumos augošiem kokiem. Daļai stumbru konstatēta trupe, dobumi, apaugušas zaru vietas (puni) uz stumbra. Koku augstums svārstās no 14-24 m, vidējais krūšaugstuma diametrs 49 cm.

Ņemot vērā augstākminēto, kā arī pilsētvides aspektus, apsekotie oši klasificējami kā bīstami koki un tiek rekomendēts veikt to nozāģēšanu.

Kā jau apstādījumu koki, apsekotie oši aug gar ielām, blakus privātmāju teritoriju žogiem, gaisvadu komunikāciju vadiem un ēkām. Pieņemot lēmumu nozāģēt dotos kokus, jārēķinās ar paaugstinātām izstrādes izmaksām, jo doto koku zāģēšana neatbilst klasiskajai koku gāšanai mežistrādes darbos. Lielākajā daļā gadījumu nebūs iespējams veikt koku gāšanu un jārēķinās ar pacēlāja/celtņa izmantošanu vai arborista pakalpojumu piesaisti, kas veiktu stāvoša koka sadalīšanu mazākās daļās un šo daļu nogādāšanu līdz zemes līmenim.

Izpildot drošības prasības, kas pilsētvidē noteikti ir ierindojamas pirmajā vietā, šāds kokmateriālu sagatavošanas veids būtiski samazina to kvalitāti, jo nav iespējams izpildīt sortimentu sagatavošanas specifikācijā minimālo garumu 3,10 m, nerunājot par garkluču 6-9m sagatavošanu. Ļoti iespējams, ka atklājoties slēptajām vainām, kuras iespējam konstatēt tikai un vienīgi stumbra sagraumošanas procesā, iegūtais sortiments būs dedzināmā malka, kas nekādā gadījumā nespēs segt izdevumus.

Ņemot vērā iepriekšminēto paredzjamie ieņēmumi, kas veidojas no koksnes realizācijas ieņēmumiem atņemot sortimentu sagatavošanas izmaksas, atbilst pielikumā pievienotajam vērtējumam.

Koku izvietojumu skatīt pielikumā Nr.1, koku raksturojumu un dimensijas skatīt pielikumā Nr.2, kokmateriālu vērtību skatīt pielikumā nr. 3.

Atzinums sastādīts uz 2(divām) lappusēm, trīs pielikumi Nr. 1, Nr.2 un Nr.3 ir tā neatņemama sastāvdaļa.

Pielikumā: 1. Koku izvietojumu shēma Siguldā.
2. Apsekoto koku raksturlielumi.
3. Koksnes vērtējums.

Augošu koku vērtēšanas eksperts,
Meža inventarizācijas veicējs

/Oskars Suveizda/

Sertifikāts Nr 313 M. derīgs līdz 2017. gada 12. jūlijam
Aktuālā informācija- www.lkkes/home/sertificeto-personu-registrs